

IT-branche is te haastig met multimedia in onder

Polyvisie's éminence grise Tilly van Kolck waarschuwt voor te hoge verwachtingen ten aanzien van nieuwe technologie.

In vier decennia heeft zijn innovaties in nieuwe media zien komen en gaan. Na de diaprojector, videorecorder en PC-leerprogramma's maakt directeur Tilly van Kolck van de eerbiedwaardige onderwijsdienstverlener Polyvisie zich op voor de daadwerkelijke integratie van multimedia in het onderwijs.

"Multimedia kan de rol van de docent radicaal veranderen. Maar dan moeten hardware, software en onderwijsmethodieken wel met elkaar in de maat lopen. Als hardware voor de zoveelste keer te snel loopt, gaat het weer mis. Het onderwijs wil wel, maar is nog niet in staat nieuwe media effectief op te nemen."

Haar eerste kennismaking met nieuwe media heette begin jaren vijftig de filmstrip. De 35 millimeter-stroken voor vertoning op logge, handmatig aangedreven projectoren waren toen een sensatie voor lesgevend Nederland.

Het was ook de eerste technologische innovatie van Polyvisie, dochter van het in de jaren twintig opgerichte Polygoonjournaal.

Zoals dit bioscoopjournaal synoniem werd voor Nederland in de jaren van wederopbouw, zo is er niemand onder de vijftig die niet is opgegroeid met de lesprogramma's van Polyvisie. Het verzelfstandigde bedrijf is de enige poot van het eens zo bloeiende Polygoon-imperium. De filmjournaalbeelden liggen bij de NOS, maar de enorme collectie dia-negatieven en dia's van Polyvisie vormen nog steeds de basis van menige lesmethode in boekvorm, banddiaserie, videoproductie of PC-lesprogramma.

Polyvisie is een educatieve AV (audiovisueel) uitgever en tevens een facilitair dienstverlener voor AV-producenten en onderwijsuitgevers. Het maakt onder andere audiovisuele aanvullingen op schriftelijke lesmethodieken van uitgevers en onderwijsinstellingen. Dat varieert van eenvoudige diaserie tot geavanceerde interactieve programma's voor CD-Rom of PC. De technische infrastructuur is dan ook een opmerkelijke combinatie van bejaarde dia-duplicerapparatuur en 'state of the art'-multimedia PC's.

Kennisoverdracht

"Innovatie in technologie is een belangrijk uitgangspunt", legt Van Kolck uit. "Elk nieuw medium heeft in potentie de kracht gebruikers op een andere wijze aan te spreken. Normale audiovisuele middelen vormen een aanvulling op de kennisoverdracht die een leraar heeft. Simpelweg plaatjes vertonen en geluid laten horen naast het verhaal van de docent. Maar informatietechnologie en zeker geavanceerde multimediatoeepassingen kunnen het onderwijs radicaal veranderen.

Voor het eerst kan de pure kennisoverdracht worden losgekoppeld van het aanleren van sociale vaardigheden. Evengoed als mensen kunnen goede lesprogramma's kinderen leren rekenen en schrijven. Hiermee heeft de leraar dus meer gelegenheid voor het ondersteunen van individuele leerlingen. Dit is allemaal de theorie. De praktijk anno 1997 leert echter anders. Van Kolck:

“Er is een enorme discrepantie tussen de mogelijkheden van de beschikbare hardware en die van de beschikbare software. Dit is zo verwarrend voor het onderwijs. IT-branche, stop daar us mee! Praat met elkaar, laat je niet gek maken voor wat de technologie vermag, maar richt je op de werkelijke behoeften en mogelijkheden van je afnemers. De IT-branche maakt het op dit moment moeilijk voor zichzelf. Het heet veel te lang geduurd voor duidelijk werd dat CD-Rom de standaard werd en niet CD-I. De school heft amper kunnen en durven investeren in hardware en wellicht kijkt het Ministerie van Onderwijs, dat stimuleringsprogramma’s moet opstellen, nog steeds de kat uit de boom. Het is dezelfde situatie als jaren geleden met de videorecorder en de PC.”

Ommezwaai

Het onderwijs reageert traag en is behoedzaam met investeren. Dat is een probleem als de vaart der innovaties razendsnel gaat. Markant voorbeeld zijn de PC’s die tot voor kort werden uitgeleverd aan basisscholen. Die zijn gebaseerd op de technologie van eind jaren tachtig, de startdatum van de stimuleringsprogramma’s die de financiering garandeerde. “Hier moeten dus kinderen mee werken die thuis soundblasters en kleurenschermen hebben staan en internet als hun achtertuin kennen. Die nemen dus niet serieus wat de school hen biedt. Natuurlijk moet het onderwijs sneller reageren, dat wil het ook, maar dat moet wel duidelijk zijn wat de toekomst aan technologie brengt. Dan hebben dienstverleners als Polyvisie ook de gelegenheid om programma’s en software te maken die geschikt is. Hardwareleveranciers moeten dit beseffen.”

De Polyvisie-directeur verwacht overigens niet dat multimedia alle oude media zal vervangen. “Integendeel. De band-diaproductie is na dertig jaar nog springlevend, ondanks de videorecorder. Een diaserie heeft een andere impact dan een video, dat laatste medium is vooral een aanvulling geweest op het bestaande. De CD-Rom en Internet zullen het onderwijs wel structureel beïnvloeden, verwacht ik. Dat zijn werkelijk interactieve media en daar is behoefte aan. De generatie leraren die nu instroomt, is al deels opgegroeid met informatietechnologie. Zij zal een actievere rol aannemen en simpelweg eisen dat de IT-branche met producten komt waar zij behoefte aan heeft.”

Hier komen twee andere ontwikkelingen bij: nog niet zo lang geleden is de Wet op de Basisvorming aangenomen. Met als gevolg dat een groot aantal lesmethodieken vervallen en door andere worden opgevolgd. Dit proces is nog volop gaande en dat biedt legio mogelijkheden voor de introductie van multimediatoepassingen. Verder hebben scholen te maken met lump-sum financiering: waar het ministerie vroeger bij wijze van spreken voor elk potlood een apart geldpotje had, kunnen scholen zelf bepalen waar zij de heb toegewezen gelden aan besteden. Ook wat betreft investeringen in informatietechnologie heeft men dus meer vrijheid en reactiesnelheid.”